

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre --- 240 Lei,
 Fél évre --- 120 Lei,
 Egy negyed évre --- 60 Lei,
 Egy óra --- 20 Lei.

 Hirdetések árszabás szerinti
 díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és Csanádi Egyesült Vas
 CD utak palotájában. CD

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardul Regele Ferdinand I.
 (József főherceg-ut) 22. szám.
 TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922

Főszerkesztő: STAUER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 30

Mai számunk főbb közleményei:

- Terjed a görög forradalom.
- Parkirozzák a Szabadság-teret.
- Vád alá helyezik az emigránsokat.
- Kemal Konstantinápoly ellen vonul.
- Aradon letartóztatták egy vonat személyzetét.
- Külön kérvény minden magyar vásumra.
- Két liberális képviselő lemondott mandátumáról.
- Düledező lakások.
- Felrobbant oró.

Háboru nélkül.

Lobogó lánggal ég a forradalom tüze a szerencsétlen Görögországban, ami csak elősegíti a török győzelem kiaknázását. Tegnap hírt kaptunk Konstantin görög király kieroszakolt lemondásáról, ma már az egész dinasztia detronizálását követelik a görög forradalmárok. A balkáni helyzet elérte a feszültség maximumát, forr, sistereg minden s hogy mi kerül ki ebből a khaoszból, bajos megmondani. A török-görög küzdelemből, mely a görögök döntő és végzetes vereségével végződött, immár elsőrendű világpolitikai kérdés lett. Kibontakozása elé nemcsak a világ diplomáciája tekint visszafojtott lélekzettel, hanem minden közelebbi és távolabbi ország népe. Különösen nagy figyelmet érdemel a mi részünkről, akik a fekete-tenger útján szomszédai vagyunk a Boszporusznak és Törökországnak. Románia szempontjából nem lehet tehát közömbös, ki lesz Konstantinápoly és a Dardanellák ura, mivel nyugatra irányuló tengert forgalmunk ezen az úton bonyolódik le. Romániának ép ezért érdek a fekete-tengert és a Márvány-tengert összekötő Boszporusz és a Márvány-tengert az Égei és a fölközi-tengerrel összekapcsoló Dardanellák szorosának föltétlen szabadsága. Érdeklünk ellenére volna tehát egy a törökök, mint az angolok föltétlen uralma e szorosok fölött. Ép ezért Románia nem állhat sem az egyik, sem a másik hatalom pártjára, de nem sthet Görögország segítségére sem. Már csak azért sem, mivel Görögországon nyúlászik már egy sem lehet segíteni. A legokosabb, amit állam férfaink ebben a súlyos helyzetben tehetnek, a nyugodt várakozás és minden kelandos vállalkozástól való tartózkodás. Ez azonban nem jelentheti a román diplomácia tétlenségét. Diplomaciánknak minden erejével arra kell törekednie,

hogy a tengerszorosok szabadsága békés úton biztosíttassék. Előrelátó hatólag ez is lesz a kérdés megoldása, mivel Anglia ebben a kérdésben magára maradt s minedn kard csörtetés dacára aligha fogja a törökök ellen való fegyveres föllépésével az indiai, egyiptomi és mezo-

Amnesztia a koronázáson.
 Románia semleges marad - Változások a kormányban és a prefektusi karban.

BUCURESTI. A koronázás alkalmával újabb amnesztia-rendelet fognak kibocsátani, amely bármely politikai deliktumra ki fog terjedni. A rendelet már készül és annak megjelenése után egyetlen politikai elítelt sem lesz a román börtörökben. (Rador.)

BUCURESTI. A görög eseményekkel kapcsolatban illetékes helyről kijelentik, hogy minden más híresztelés dacára is *Románia nem lép ki semlegességéből és nem akar magának felesleges mozgósítást gondokot okozni.* (Rador.)

BUCURESTI. Kormánykörökből származó értesülés szerint a koronázás alkalmával tartandó katonai manőverek nem Bucuresti és Ploesti között lesznek, mint azt sokan vélik, hanem Erdélyben Alba Julia (Gyulafehérvár) környékén. (Rador.)

BUCURESTI. A Dupla jelenté, hogy politikai körökben sok kom-

mentálásra ad okot *Constantinescu* miniszternek az a legújabb kijelentése, hogy a koronázási ünnepek után a kormány kebelében komoly változások lesznek. Ugyanezen alkalommal mélyreható változások lesznek Erdély és Bessarabia prefektusai körében is. (Rador.)

Két liberális képviselő lemondott mandátumáról.

ORADEAMARE. (Nagyvárad) Dr. Zigre Miklós volt kisebbségi miniszter és oradeamarei, továbbá Andru Sever salárdi liberális párti képviselő lemondottak mandátumukról. A képviselők nyílt levélben indokolják meg lemondásukat. Zigre nyílt levele, amely *Bratianu* Jonel miniszterelnökhöz van címezve, emondja. Andru Severrel együtt ketten szervezték meg a nagyvárad és bihari liberális pártot akkor, amikor még *Averescuék* voltak kormányban és

tették ezt abban a reményben, hogy a liberális párt uralomrajutása esetén a konszolidáció munkájának megvalósítására tér és a várva-várt egységesítést keresz túlvizsi. Sajnos, hogy bár tettek ígéretet a kormány emberei, de mindmáig ezekből az ígéretekéből semmi sem valósult meg, sőt egyes speciális kormányzati intézkedésekből kénytelen azt tapasztalni, hogy Erdély egészen mellőzve van. Mindezeket látva elhatározták, hogy kilépnek ebből a pártból. (Rador.)

Tömeghisztéria a megtagadott bérkövetelés miatt

BÉCS. A *Kremanotti* nevű nagy ivlámpagyárban tegnap délelőtt a munkások és munkásnők egy része hisztérikus rohamot kapott. A munkások eltorzult arccal néztek egymásra, majd kiáltozni, nevetni és sírni kezdtek, néhányan pedig eszméletlenül zuhantak a padlóra. A körülöttük levőkre annyira hatott ez a látvány, hogy a roham rajtuk is erőt vett és nemsokára ötvenen feküdtek a padlón hisztérikus görcsökben. Az izemet erre délig megszüntették, azonban a déli szünet után, amikor a munkások újra visszatértek a gyárba, ugyan ezek a jelenségek ismétlődtek. A hisztérikus rohamokat azzal magyarázzák, hogy a munkások napok óta rendkívül izgatott hangulatban dolgoztak, mert a gyár igazgatósága nem akarta teljesíteni bérkövetelésüket.

BUDAPESTI LEVÉL.

Negyvenezer magyar író.
 A Nemzeti Múzeum elsőemeleti nagy könyvtár-termében barna politurosz asztal áll. Régies, divatjamúlt formájával, fényes, tiszta lapjaival olyan, mint valami megbízható munkatárs. Az öreg asztal oldalán kis tábla hirdeti, hogy mellette írta idős Szinyey József huszonöt éven át azt a tizennégy nagy kötetet, amelyekben harmincezer magyar író életrajzát közli, munkáik részletes felsorolásával együtt. 1890-ben az Akadémia megbízásából kezdett Szinyey a roppant feladat megoldásához és a munka 1914-ben nyert befejezést. Az utolsó füzetet már halála után a fia adta ki. Az első kölések ideje óta három évtized telt el, sok új író neve hiányzik a tizennégy kötetből, viszont élő gyanánt szerepelnek rég meghalt írók, a munka pótlásra szorult: megbízta tehát az Akadémia Gulyás Pál egyetemi magántanárt a nagy mű folytatásával. Gulyás tanár a következőket mondotta:
 -- Feladatomból pótolni Szinyey munkáját ez újabb keletű adatokkal.

Bibliográfiákból, lapokból, iskolai értesítőkből, gyászjelentésekből és még számos más helyről kerülnek külön-cédulákra az adatok, amelyeket aztán végül egyesítek. Minden eszme, gondolat, esemény, hír, egész a föbbezer lapos tudományos munkáig: a szépirodalom, szakirodalom és hírlapírás minden mozzanata, ami a nyomdafestéken keresztül tör napvilágra, szóval: a legtágabb értelemben vett „irodalom“ adataim körébe tartozik. Ragyogó csillagok és csak a szorgos kutatás távcsövével észrevehető fénytelen égitestek pályája rajzolódik ki az adatok tömegén keresztül. Aki Nagymagyarországon született, akármilyen nyelven és akárhol írt is, belekerül a gyűjteménybe. A munkának két fontossága van: az életrajzi rész és az irodalmi munkásság összeállítása. Ebből a célból tizenöt budapesti napilapot néztem át eddig 1891-től 1919. végéig és ezekből minden rendszer és alkalmi munkatárs adatait kijegyeztem. Nagy figyelemmel kísérem a napi hírek rovatát, a nekrológokat, hogy a családi körülményekre valami fényt derítsek. Természetesen a fontosabb tudományos és ipari szaklapokat is figyelemmel ki-

sértem, a főbb vidéki lapokkal együtt. Legnehezebb az élő írók adatait beszerezni. Az Akadémia 1915-ben megtette, hogy a lapok szerkesztőségei révén fölhívást intézett az írókhoz, azonban mindössze kétszázötven életrajz érkezett be. Pedig a munka teljessége kedvéért igen kérem az írókat, juttassák hozzám adataikat. Vidéken akad egy-két kedves munkatársam, akik segítségemre voltak, többek közt Móra Ferenc Szegeden.
 -- A kutatás során temérdek jellegző adat került kezembe. A Nagyvárad című lapban például Tömörkény a kilencvenes évek elején angol rémregényeket fordított. Gárdonyi 1891-ben egy aradi lap rendszeres munkatársa volt. Apróságokat írt „Harc az óriáspókka!“, aztán „A pók“ és egyéb címeken. Ezek az apróságok aligha kerültek be gyűjteményes munkáiba. Kedves epizód van följegyezve Horváth Vilma költőnőről. Fiatal leánykora óta verseket írt a *Magyarországi* lapokba. Először Pósa Lajos, a gyermek költője udvarolt neki azonban Pásztor Lajos hírlapírót választotta férjül, ki csakhamar özvegyen hagyta. Nem egy példa akad a plágiumokra is. Jókaihoz egy ízben sima-

Vilmos első házassága. (Az excsászár nem szeretett otthon ülni.)

A „Startsburgerzeitung“ az alábbi meglepően érdekes dolgokat közli Vilmos excsászár első házasságáról:

— A császár házassága sohasem volt olyan, aminek egy fiatal leány fantáziája kifesti magának a „földi édent.“ Hisz a császár jóformán sohasem volt odahaza. Egy angol udvari hölgy a következőket írja emlékirataiban:

„Ahogy a császár nyomtatott napirendjeiből kivehető, amelyeket az udvari személyzet és az újságok örömeire csináltak és amelyekből pontosan tudható, hogyan és hol tölti öfelsége az idejét, egy évből körülbelül száz napot tölt odahaza — azaz annyi időt tölt a császárnéval egy földel alatt, ami azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy öfelségeik együtt élteknek vagy azokon a napokon kintjék egymást, kivéve az éjszakát és a reggelit. Amikor a császárt utjain a magyar almásszürke négyes röpíti, kivörösödnek a császárné szeméi a sirástól, miután ilyenkor haza érkezései bizonytalanabbak, mint mikor a vonatot használja, a milyen bizonytalan elutazásának ideje és titokzatosak távolléte. Akár néhány napra, akár egy hétre vagy hónapra van oda a császár, sohasem ír a császárnénak, sőt annak leveleire sem válaszol. Ez származékjainak vagy más szolgálatot tevő tisztjeinek a dolga. És azok az értesítések ilyenek: „Öfelsége (ide vagy oda) megérkezett, fényes fogadtatás“ vagy „Öfelsége ennyi vagy annyi nyulat, vagy vaddisznót, vagy őzet ferített le. Az időjárás ilyen vagy olyan.“ Mindig ugyanaz a kínos rövidség és egyformaság, dacára annak, hogy levelezése portóment-

tes. A császárnétól érkező levelek egyáltalán nem érdeklík s ugylátszik sajnálja drága idejét felesége leveleinek fejbontásával és elolvasásával tölteni, talán azért sem, mivel bizonyos azok érdektelen tartalmáról.“

Azóta a császár nem változott

Magyarok Bucurestiben.

(Magyar vállalkozások özöne.)

BUCURESTI. A bucuresti Magyar Társulat elnöke szerint 120.000 magyar él Bucurestben. Persze ez a fantasztikusnak látszó szám nehezen realizálható, mert a város minden részében szétszóródott bevándorolt magyarokról statisztikát készíteni szinte lehetetlen feladat s az esetleges új népszámlálásra sem lehet építeni teljes hártározottsággal. Annyi bizonyos, hogy ha ma is feltűnő gyakorisággal, de egy-egy magyar hangfoszlány eljut a Bucurestbe járó erdélyi ember füleibe. Igaz, hogy a magyar szóval élő ismeretlen legtöbbször erdélyi ügyvédek, akiknek dolguk van bíróságnál, a minisztériumokban, permiszt hajszoló ügynökök, kereskedők, akik egész nap jukat vagonkereséssel szaladgálják el. Az utóbbiaknak a száma azonban egyre kevesebb. Amióta megnyílt a lehetőség arra, hogy Budapestről, Bécsből importáljanak árut, az erdélyi magyar kereskedők egyre ritkábban keresik föl a köztudomásúlag drága Bucurestet. Mert hogy a mi számunkra nem az olcsóság Mekkája Bucurest, azt a saját bőrén konstatálhatja mindenki, aki pár napot Bucurestben tölt. Drága a vendéglő, megfizethetetlen a lakás, de leghorribilisabb árai mégis a bucuresti kereskedőknek vannak. Bárán mondhatjuk, hogy a textilárúk nemcsak nem drágábbak,

meg és nem is fog megváltozni. Minden napját elveszettnek tartja, amikor a bel- és külföldi lapok nem foglalkoznak vele. Hogy most emlékiratait még az ellenséges külföldi sajtónak is a legmagasabb áron árulja, igazán ellentéte a császári előkelőségnek.

mint a cluji (kolozsvári) piacon, hanem jóval felülmulják az itteni árakat s emellett minőségük is rosszabb.

A drága Bucurest hátrányos oldalait azonban csak mi, az átutazók érezzük igazában. Bucurest a könnyű pénzék városa. Az erdélyi pénzhiány a bucurestiek számára ismeretlen fogalom. Ömlék, dagad a finoman metszett rajzokkal ékes papírpénz árja Bucurestben. Nem csoda, ha vonzza magához, mint a mágnes a pénzt hajszoló emberék egyre növekedő tömegeit. Nem csoda, ha bucurest lakóinak száma a benmszülöttek komoly becslése szerint közel jár már a millióhoz. Ámbár ezt a megállapítást mi vagy lokalpatrióta túlzásnak, vagy rossz orientálódó készségnek ítéljük. Békében két-százötvenezer körüli számmal jelezték Bucurest lakosságának számát s optimista számításokkal sem becsülhetjük többre a szaporodást 200—300.000-nél. — Valószínűleg ugyanilyen jóhiszemű túlzás lehet a derék bucuresti magyar megállapítása a 120.000 magyarról. Mi maximum 60.000-re taksáljuk a fővárosban élő magyarok lélekszámát

Egyre nő a Bucurestbe költözött magyar mérnökök száma. Meg becsülik, igénybe veszik őket s különösen jó keletjük van a magyar szakmunkásoknak. Román felirások

nem ritkán színmagyar vállalkozókat rejtegetnek. Voltunk egy építész rajzolóirodájában. Magyar szó, magyar könyvelés: a vállalatot alkalmazottja közül alig kettőtör meg a román nyelvet. Az építő állványokon magyar nótáhangzik fel, a vasuti műhelyekben emigrált budapesti vasasok a legjobban dotált, legprecízebb munkát szállító szakmunkások.

A bankok sem tudtak ellenállni a magyar invázióknak. A legnagyobb bucuresti bankok tisztviselői között épp úgy, mint az igazgatói szobákban megtaláljuk a magyarokat. Köztük magyar renegetokat is természetesen.

A bucuresti magyarok nem felejtik el sem a nyelvüket, sem azt, hogy mivel tartoznak a magyar kulturának. Egyelőre magyarul olvasnak, az egyházak nemtörődömsége az oka, ha gyermekeiket nem járathatják magyar iskolába. Ők ma becsületet szereznek a magyar névnek Bucurestben. Munkás, szorgalmas, becsületes emberek.

Nagy forgalom — drága árak.

(Az első hetipiác az új rendszerben.)

A Piața Catedralei (Thökölyfőre) összpontosított Hetipiác első napját nagy forgalom és még nagyobb drágaság jellemezte. Az elsőkerületi előjáróság emberei szorgoskodtak az árusítók elhelyezésén, továbbá hogy a vétel és eladás a legnagyobb rendben, akadálytalanul történjék. Az árusítók a következő sorrendben helyezkedtek el:

A Str. Metianu (Förroy-utca) felőli részen az újradí asszonyok árusították a zöldféléket: paradicsomot, kelkáposztót, salátát stb. Az utánuk következő sorban burgonya, gomba, zöldség és ugorka árusítása folyt. Majd a tojás és gyümölcsféléket árusítók sora következett. Az árak a következők voltak: Paradicsom kilója 70—80 bani, burgonya 2 lei, 50, zöldség 3 lei kilónként. Gomba csomója 1—2 lei, ugorka száza 25—30 lei, tojás darabja 1 leu 20 bani, barack kilója 6—8 lei, szőlő 6—7 lei, szilva 4—4.50. A Piața Imperator Traján (Atilla-főren) lévő aprópiác nagy forgalomnak örvendett. Az árak a következők voltak: Liba kilója 28—30 lei, egy pár sütnivaló csirke 50—60 lei, tyúk párja 50—60 lei, kacsapárja 60—70 lei volt. Az állatvásáron a következők voltak az árak: szarvasmarha kilója elősúlyban 6—8 lei, borjú 11—12 lei, sertés 25—28 lei volt kilogrammonként. A Piața Avram Janču (Szabadság-tér) szintén igen forgalmas volt a mai hetipiácra. A város vezetősége ugyanis nagyszabású változásokat eszközölt a piacok átszervezésénél. A Bul. Regina Mária (Andrássy-főrről) a sátrak nagyobb részét a Szabadság-főrről helyezte. Odakerültek a kefések, bádigosok, szítások, papucssok, azonkívül a Str. Bucur (Eötvös-utcaról) a háziszóttas árusok szintén a Szabadság-téren árusítottak.

képű gyerekmber állított be, kötetnyit verset szorongatva a markában. Az áldott szívű költő sohasem tudott visszautasítani egyetlen kérést sem, elolvasta hát a verseket és a Budapesti Hirlapban magasztaló kritikát írt róluk. „Az öreg falóra“ című verset még sajátkezűleg le is másolta. Képzeltetni aztán Jókai haragját, mikor kiderült, hogy „Az öreg falóra“ László Andor zilahi költő verse, valaminthogy a többi vers is a főiskolai ifjusági lapjaiból volt innét-onnét összeollóva. Meg is fogadta Jókai, hogy ezután Victor Hugó példáját követi, aki minden hozzá érkezett kéziratot olvasatlanul hajított egy nagy ládába. Plagizáló kollégára akadt Cserzy Mihály, aki Homok néven írt és borbélymester volt. Ugy látszik László Károly borbélymester megirigyelte Homok dicsőségét és „Balaton rózsája“ címen népszerűművet írt, amelyet 1903. áprilisában elő is adtak Baján. Ezután kinyomatta, mire kiderült, hogy az 1893. körül megjelent „Tulipán királynője“ című szindarab, csaknem szó szerinti másolata.

— Sok pálya, amelyik a költészet barkeiben kezdődött, az ügyvédkedés és orvoslás biztos kenyeret adó hi-

vatásával fejeződött be. Viszont akár hányszor kalandos pálya után született meg egynemelyik hányatott életű író munkát. Legtöbben csak furcsaságukkal keltették fel az érdeklődést, mint a rikkancs-költők, vagy a fegyházra ítelt ember, ki börtönben írt verseket. Az érdemesebbek közül itt van Negry Ignác színházigazgató, aki a középiskolák elvégzése után külföldre került és néhány év alatt bejárta egész Európát. 1869. az egyiptomi kedve szolgáltatába állott és e minőségben I. Ferenc Józseffel is beszélt. Több színházigazgatója volt Párisban és Bécsben. A tüzvész áldozatául esett Ring-Theatert is vezette. Bolyongásai közben tizenkilenc nyelvet sajátított el és több cikket írt francia és német lapokba. Színházi tapasztalatairól német nyelvű könyvet is adott ki. Pályafutása az aradi kórházban végződött.

— Az adatszerzés néha valóságos detektív munkával jár, különösen ha azt kutatjuk, ki is áll egyik-másik név mögött. Mert hiszen a jelentéktelen emberek ezreiről van itt szó. A temérdek Nagy József nevű író féltelmes tömege fenyeget, hogy adataik elcserélődnek. Aztán sok Ló-

ránd, Lovas, Kepes Elek van, alig lehet udni, hogy adott esetben melyikkel van dolgom a sok közül. Kevesen tudják azt is, hogy két Ady Endrénk van. Egyizben jogi cikket találtam valamelyik szaklapban Ady Endre aláírással. Minthogy a költő Ady is jogásznak indult, egész nyugodtan rá lehetett fogni a szerzőséget. A cikk megjelenési ideje azonban arra vallott, hogy ilyenidős korában még nem foglalkozhatott jogi tanulmányokkal. A kutatás során ki is derült, hogy a jogi-író Ady Endre a költő unokatestvére, ugy tudom, most Marosvásárhelyt ügyvéd. Még több gondot okoznak az álnévek és betűjegyek. Bár az adatgyűjtés munkájának soha sincs vége, mégis a trianoni béke idejét tekintem zárókönek, mely berekeszt egy korszakot. A Szimneyi-féle tizennégy kötet mindenestre egyedül áll a világirodalomban, mert külföldön csak az önálló művekről vannak bibliográfiák, míg ezekben mindenki, aki írt valaha, együtt van. Az általam gyűjtött adatok száma mintegy hatvan ezer. Összesen negyvenezer íróról beszélhetünk.

Idegenek ellenőrzése.

(Kimutatás az idegen állampolgárokról.)

A belügyminiszter rendelete értelmében két osztálya van a Romániában tartózkodó idegen állampolgároknak. Az első osztály a „megállapodott” idegeneké, a másik a kifogás alá esőké. Megállapodott idegenek azok, akik három hónap óta az állam területén tartózkodnak, alakilag kifogás alá esik minden idegen állampolgár, aki 8 napnál hosszabb ideig tartózkodik Romániában és nem nyilvánította óhaját, hogy itt is akar maradni.

Fenti miniszteri rendelet elrendeli még, hogy az országban tartózkodó idegenekről kimutatások készítenők. A kimutatásokat városokban a felügyelő bizottságok és a sziguranca-brigád, járásokban és községekben a megfelelő hatóságok készítik. Az így felvett kimutatásokat a sziguranca főigazgatósága kapja meg. A miniszteri rendelet hangsúlyozza, hogy a kimutatások elkészítésének csupán informatív célja van. Az országban tartózkodó idegen állampolgároknak sorsán semmit sem változtat.

A miniszteri rendelet intézkedik arról is, hogy azok az idegenek, akik a békeszerződés életbe lépése után hat hónapon belül nem folyamodtak román állampolgárságért, kötelesek az ezután beadandó kérvényekben a román alkotmány „állampolgárság elnyerése” című fejezetének eleget tenni.

A törvénytelen gyermekek.

(Készül a törvény. — Orvosok az egyke-rendszer ellen.)

A bukaresti egészségügyi főfelügyelőség már régebben akeiőt indított az ország több helyén élő egykerendszer letörésére. A főfelügyelőség az orvosok beérkező jelentése alapján konstataálta, hogy az egykerendszernek, sőt az újabbban mindinkább elharapodó anyagcsinálásnak leginkább gazdasági oka van, azonkívül, hogy a házasságon kívül született gyermekek törvényesítése is roppant nehézségekbe ütközik, ami sok szerencsétlen anyát taszít a bűnbe. A főfelügyelőség ennek alapján törvényjavaslatot dolgozott ki, amely francia példán elsősorban az egykerendszer letörésére irányul. A törvényjavaslat a propagandával az orvosokat kívánja megbizni, mint akik leggyakrabban és legközvetlenebbül érintkeznek a tömegekkel. Éppen úgy, mint Franciaországban, bizonyos pénztalomban és más erkölcsi és anyagi kedvezményekben részesítenék azokat a szülőket, akik egészséges gyermekeket nevelnek fel. Viszont azokat a vidékeket, ahol az egyke már gyökeret vert, a földosztással kapcsolatban akarták ettől az államtól oly káros rendszertől eltéríteni.

Ugyanakkor a bukaresti igazságügyminiszterium is egy törvényjavaslatot készít elő, amely a törvénytelen gyermekek törvényesítését fogja megkönnyíteni, még

pedig az egész ország területén egyforma eljárással. A törvényjavaslat különösen a magyar példát veszi irányadónak és az illetékes körök remélik, hogy a jelenlegi túlzott gyermekhalálozási

arányszám csökkenteni fog. A törvény visszaható erővel fog birni és akár az anya, akár az időközben nagykorúvá lett „törvénytelen” gyermek kérésére az anyakönyvet is kiigazítják.

Terjed a görög forradalom.

(A főparancsnok a mozgalom élén. — A felkelők Athén ellen vonulnak. Venizelosz hazaérkezett. — Anglia keze.)

ZÜRICH. Athéni jelentés szerint a lázadás Szalonikiben kezdődött azzal, hogy az egyik görög tábornok rábirta a csapatokat arra, hogy követeljék a kormány elmozdítását és a király lemondását. Ez után Rodostóban lázadt fel a negyedik görög hadsereg, amelynek az lett volna a feladata, hogy a szorosokat védelmezze az előnyomuló kemalisták ellen. Ennek a hadseregnek fellázadása okozta izgalom és az a hír, hogy Venizelosz nem hajlandó Athénbe visszatérni, késztették arra Konstantin királyt, hogy lemondjon. Lemondásának főoka azonban abban keresendő, hogy elvesztette a hadsereg bizalmát. A royalisták eddig nem fejtettek ki ellenállást Konstantin mellett.

ATHEN. A forradalom egytérjed és már általánossá vált. A forradalmi mozgalom élén maga a hadsereg főparancsnoka, Gonatas tábornok áll. A mozgalomhoz már csatlakozott az egész hadsereg és az egész flotta. A mozgalmat a vezérkar szervezte és irányítja.

Az aradi gyermek vezetését a vezérkar vette át diktatorikus alapon és megtette már az intézkedéseket, hogy Venizelosz mielőbb visszatérjen, akit arra szólítottak fel, hogy repülőgépen induljon vissza hazájába. A fővárosban a régi rendszerhez szűk katonák és a forradalmárok között véres utcai harcok dúltak, amelyeknek számos halottja és sebesültje volt. Több katonai egység tábornokai vezetésével Athén felé közeledik.

ATHEN.

A forradalmat Anglia irányítja és a görög vezérkar jelentékeny pénzösszeget is kapott Angliától a forradalmi mozgalom szítására. A vezérkar úgy tervezi, hogy a rend helyreállításával a tráciai görög csapatokat megerősíti, hogy Kemal esetleges támadásainak ellene tudjanak állani.

PÁRIS. A Havas ügynökség jelenté Athenből, hogy a szárazföldi csapatok élén Nider tábornok áll. Hír szerint Venizelosz már megérkezett Athenbe és el is foglalta a miniszterelnöki széket. Venizelosz a vezérkar főnökévé Nider tábornokot nevezte ki.

PÁRIS. A Matin írja, hogy bár milyen ügyességet fejtson is ki Ve-

nizelosz Athenben, hogy a veszített játszmát valahogy visszacsinálja, sikert nem érhet el, mert a francia és az olasz kormányok nyíltan kijelentették, hogy Tráciát vissza kell adni a törököknek.

RÓMA. A lapok Konstantin király bukása következtében a görög helyzetét válságosnak tartják. Azt hiszik, hogy az angorai kormány, hogy megelőzze a görög nacionalista hadsereg támadását egyáltalán nem tárgyal egyelőre a békéről, hanem Konstantinápoly és Trácia megszállásával fait accompli teremt. Az athéni események megsemmisítették a párisi egyezményt és újabb válságot idéztek elő az antantban. Az olaszok különösen aggodalommal kísérik Venizelosznak ismét felszínrekerülését.

ATHEN. Ma ötvenezer főnyi tömeg tüntetett a főváros utcáin azért, hogy Venizeloszt hívják haza. A tüntető tömeg rudakon vitte a volt miniszterelnök képét és a francia és az angol követségek elé vonultak. A követségek előtt megismételték követelésüket, egyben pedig éltették a szövetségeseiket.

LONDON. A Reuter ügynökség megcáfolja azt a hírt, mintha Pál görög herceget Görögországban elfogták volna.

Ahol még strandolnak.

(Levél Kattaróból.)

Zelenika (szeptember végén.) Mintha ide szórta volna pazar bőkezűséggel a természet mindazt a csudálatos szépséget és félelmetesen nagyszerű kincseket, amit oly fukarul megtagadott a többi környező vidékektől. Itt a nagy, hóval borított hegyóriások közé elrejtve megtalálható a norvég fjordok hideg pompája és az olasz rivierák forró bujasága. A Lovcsen lábánál, dus narancsaerdőktől tarkítva, előtte beláthatatlan acélkék tükörként a tenger, hajókkal, fehér vitorlákkal és fürgé motorcsónakokkal, fekszik kis paradicsomként a cattarói öböl, vagy ahogy most nevezik: Boka Kotorska. Most, szeptember végén, még a legvidámabb és legelevenebb fürdőélet folyik. A víz hőmérséklete még nem volt 21 Celziusnál hidegebb. A világ minden részéről jönnek ide fáradt emberek üdülésre. Hajó- és vasuti-forgalma igen élénk. Zelenika a bosnyák-hercegovinai vasutak végállomása, Boka Kotorska kereskedelmi gócpontja, ahonnan állandó autóösszeköttetés van Cettinjével.

Ez tán az egyetlen pontja a Jugoszláv királyságnak, ahol nem ismerik a drágaság fogalmát. Mig a Quarnerón, Cirkvenicán óriási árakat fizetnek egy szobáért és a napi ellátásért, itt a legelegánsabb hotelben, a „Hotel pension Zelenikában, napi negyven dinárért teljes ellátást adnak. Téli nyáron itt tartózkodnak itt vendégek. A Boka Kotorska természeti szépségei még kiaknázatlanok. A külföldi, cseh, francia, angol tőke már felismerte ennek a pompás fürdőhelynek előnyeit és fontosságát és nagyobb befektetéseket is eszközöltek. Szállók építését tervezik, úgy, hogy rövid időn belül az Adria partjának ezen a déli részén egy új, nagyszerű, modern fürdőhely fog, ugyszólván a teljes ismeretlenségből kiemelkedni.

A cattarói-öböl környékének klímája Nápolyéval egyforma s a közeli kiránduló helyek szépsége Svájc természeti szépségével vetekszik.

Düledező lakások.

(Kérvények özöne a városhoz.)

Arad város vezetőségéhez a Neuman-ház bedőlése óta napról-napra érkeznek kérvények, amelyeknek küldői sürgős segítséget kérnek, mert szerintük a lakásuk minden percben beomolhat. A város vezetősége az ilyen kérvényeket megvizsgálás végett az építészeti bizottsághoz küldi át. A múlt héten 64 ilyen kérvény érkezett az építészeti bizottsághoz, amelynek tagjai egy napon 15 kérvényezőnek a lakásában tartott vizsgálatot és a mai napig már végigjárta az összes kérvényező lakását is. Sulvos esetet azonban csak 2 esetben állapítottak meg, ahol azonnal elrendelték a kila-koltatást. A többi helyeken pedig kötelezték a háztulajdonost a lakások sürgős renoválására.

Román-magyar

vasúti tárgyalások Aradon.

Az aradi vasúti kerületi igazgatóságnál tegnap román-magyar vasúti értekezlet volt, amelyet román részről Rom Coriolan kerületi igazgató és Dima helyettes igazgató vezettek, míg magyar részről Tóth Félix osztályfőnök vezetésével egy katonai bizottság vett részt azon. Az értekezleten megállapodtak, hogy szabályszerű napi turnusokban fogják megkezdeni a magyar kölcsönvagonok átadását. Ezeknek a vagonoknak egy részét a CFR fogja szétosztani, míg másik részét a magyar állam szén és tüzfű szükségletének leszállítására használják fel. A tanácskozáson a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének képviselőjében dr. Balogh József vett részt. A tárgyalások eredménye örvendetes, mert amíg román részről az export érdekeit mozdították elő, addig magyar részről a köztisztviselők tüzelőanyaggal való ellátását biztosították.

— D'Annunzio szerzetes lett. Róma. A katolikus lapok szerint D'Annunzio belépett a Franciscanus szerzetes-rendbe. (Rador.)

Hogy áll a leu?

Szeptember 29-én fizettek 100 lelért

Budapesti leltár 8:05 frankot
Párisban leltár szerint 8:05 frankot
Epesti jelen leltár szerint

Budapestben 1600 koronát
Newyorkban 60—centet
Brüsszelben 8-80 frankot.
Berlinben 1000 márkát
Belgrádban 45-25 dinárt.
Bécsben 45500 koronát

Irodalom, művészet

Sylvester.

(Operett-bemutató a városi színházban.)

Operett-ujdonság került csütörtökön este bemutatásra. Magyar zeneszerző (Marthon Géza) és magyar librettisták (Balassa Emil és Úrai Dezső) sikerült munkája. A darab zenéjében ugyan sok az ismerős motívum és ismerős melódia, mindazonáltal igen jó benyomást kelt. Tartalmilag fehér operett, minden pikantiától mentes, de ennek a hiánya nem érzik és csak a darab előnyére válik. A darab, eltérően a legtöbb operettől, szigorúan lélektan alapon épült fel, itt-ott meglehetősen erős drámai összeütközésekkel. A figyelmet a végső kibontakozásig lebilincseli és állandóan fokozza. Az előadás igen jó volt és Jakabffy rendező dicséretére válik. Galletta Ferenc a herceg szerepében hódító volt és csak fokozta gyorsan kivívott népszerűségét. Drámai alakító tehetsége figyelemreméltó, a mely különösen a második felvonás nagy jelenetében, amikor a hercegnőt távozásra szólítja fel, megrázó erővel jutott kifejezésre. Bizonyára mint drámai színész is nagy sikereket aratna. R. Horváth Mici a hercegnőt kreálta és osztatlan tetszést aratott. Ugy éneke, mint játéka kifogástalan volt, öltözködése pedig kitűnő izlésre vall. Herendi zeneszerző szerepében Selmeczi Mihály mozdította elő az est sikerét. Balogh Böske és Sebestyén Jenő táncduettjeikkel arattak viharos sikert, de meg kell jegyeznünk, hogy az első felvonásban táncgyűttesük nem volt egészen harmónikus. Inke Rezső mint jószágkormányzó jó alakítást produkált és ugyancsak jók voltak Tibor Lóri és Madarász Margit. A karmesteri széken Gellért Pál ült, aki a tőle megszokott precizitással dirigálta a zenekart.

A közönség az első felvonást — nem egészen indokoltan — kissé nüvösen fogadta, de később mindjobban belemelegedett és egy szép színházi est emlékével távozott.

(S—1.)

A városi színház heti műsora. Szombat: Sylvester. Ujdonság. B. bérlet. Vasárnap este: Sylvester. Ujdonság. C. bérlet.

A színházi iroda hírei. Sylvester. Régen volt olyan őszinte, nagy sikere operettnek, mint az aradi városi színház ujdonságának: a Sylvesternek, miért is a színház igazgatója szombaton és vasárnap este is műsoron tartja a darabot. — Tul a Nagy Krivánon. Farkas Imre örökszép operettjének, a Tul a Nagy Krivánonnak reprizét hétfőn este tartja meg az aradi városi színház. A két család amerikai kalandját ötletes szép mesében dolgozta fel Farkas

Parkirozzák a Szabadság-teret.

(A város vezetőségének terve. — Dr. Angel István nyilatkozata.)

A Piata Avram Jancu (Szabadság-téren) ma már csak a hatósági bódék, a bedeszkázott vértanu szobor és a két közsörüs sátor disztelenkednek. Értésülésünk szerint a város vezetősége nagyszabású tervvel foglalkozik a tér szépitésével kapcsolatban. A város vezetősége ugyanis belátta azt, hogy Arad legtágasabb, legszebb terét kellemes, vonzó helyé kell varázsolni, amely disze legyen Aradnak. Elsősorban el kell helyezni onnan a kopott és izléstelen deszkaalkotmányokat és felszedetni az állandóan javításokra szoruló és ezzel nagy költségeket igénylő aszfaltburkolatot, amelynek helyébe **nagyobbszerű parkot szándékoznak létesíteni.** A felszedett aszfaltot felhasználja a város az utcák aszfaltburkolatainak javítására. Ez az érdekes terv annál is inkább kereszttülvihető, mert nagy befektetést nem igényel és a város megszabadul egy állandó súlyos anyagi megterheléstől. Illetékes helyen érdek lődtünk a nagyszabású átalakításról és a következő felvilágosítást kaptuk:

A Szabadság-tér felhasználására egészségesebb és jobb tervet el sem képzelhetünk. A park létesítése egyszerű és gyorsan végrehajtható. Amennyi költséget a parkirozás és a park állandó rendbentartása felemészti, busásan

szinpadokon s óriási feltűnést keltett. Ötleitei, finom pikantiája a régi francia vigjátékokra emlékeztet s előreláthatólag itt Aradon is meghozza a várt sikert. A darab két nap marad műsoron.

Waldbauer—Kerpely vonónégves játszik október 4-én és 8-án a Kulturpalotában. Szószaporítás volna egyebet is írni erről a maga nemében páratlan zenei együttesről. Várjuk őket és örülünk jövővelüknek. A hangversenyeket a Filharmonia rendezi, jegyeket Scherhag H. és Fia cég árúsít.

A divát áldozatai.

(Soványító kurában meghalt asszonyok.)

PÁRIS. Doktor Legrand orvos professzor érdekes előadást tartott a pszihoterápiái társaság legutóbbi ülésén. Azt fejtegette, milyen áldozatokat képesek a nők hozni a divát érdekében. Az utóbbi években az asszonyok mániájává lett hogy csak az igazán sovány nő lehet elegáns és sem elől, sem hátul nem lehetnek korlátoknak a divát harmoniáját zavarni. Hogy ezt a soványságot elérhessék, valóságos éhségkurának vetik alá magukat. Dr. Legrand négy ilyen tudomására jutott éhségkuráról számolt be, amely tragikusan végződött. Mind a négy hölgy a legjobb társaságból való volt. Hogy a kívánt soványságot elérhessék, naponta alig ettek valamit. Ezt az éhségkurát hónapokon keresztül folytatták, aminek az lett a következménye hogy a jelentéktelen betegség ágyba döntötte őket és meghaltak. Ha ellentálló lett volna a szervezetük

megtakarítja a város az aszfaltburkolat javításának megszüntetésével és a felszedett aszfalttal, amely ma igen drága és nehezen beszerezhető. Valószínűnek tartom, hogy ha ez a nagyszabású terv a tanácsülés elé kerül, a többség feltétlenül a Szabadság-tér parkirozása mellett foglal állást.

Ez az eset természetesen csak akkor következik be, ha a város vezetősége nem veszi figyelembe a jogos érdekeket és nem helyezi vissza a piacot régi helyére.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott dr. Angel István polgármesterrel a Szabadság-tér parkirozásáról. A polgármester a következőket jelentette ki:

A Szabadság-tér parkirozása régi tervem és azt rövid időn belül a tanács elé terjesztem. Ugy szépségügyi, mint egészségügyi szempontból elsőrendű érdeke a városnak, hogy a tér izlésesen be legyen parkirozva. Ha a terv sikerül a Szabadság-térről felszedett aszfaltburkolat egy részét a Thököly-tér aszfaltozására használjuk fel. A parkirozás természetesen helyet hagy a forgalom akadálytalan lebonyolításának és a piaci árusításnak. A parkirozott Szabadság-tér remélhetőleg rövid időn belül büszkesége lesz Aradnak.

ezt a betegséget könnyen leküzdhetnék volna, így azonban elpusztultak.

Dróttalan telefon a vonatról.

(Szenzációs német találmány.)

LEIPZIG. Rosenbaum mérnök a természettudósok és orvosok gyűlésének technikai-fizikai osztályában előadást tartott a vonatról való telefonálás szenzációs eredményeiről. A vonaton utazókkal való távbeszélés, ez a minduntalan fölmerülő probléma, most tényleg meg van oldva. Rosenbaum előadásában ismertette az új módszert és a vonaton levő állomást, amely egy D-(gyors) vonat egyik harmadosztályú kocsijában van. A próbaton a berlin-hamburgi éjszakai gyorsvonaton a berlini Huth-égy telefonszerkezete volt alkalmazva és a robogó vonatról épp olyan könnyen lehetett bármely berlini telefonelőfizetővel beszélni, mint a berlini előfizetők egymás között.

Az új női frizura.

(Monstruózus fülbevalók.)

Az új női frizurák annyira külbömbözök, hogy a kalaposnőknek háromféle nagyságu kalapokat kellett kreálniok. A keskeny, kicsiny kalap azon hölgyek számára való, akik rövid fürtöket (loknikat) viselnek és a la Titus fésülködnek. Normális, sima frizurát már csak az ócska divatu hölgyek hordanak. Ezen „fehér hollók” részére való a normál-kalap. Az amerikai hölgyek a széles, elálló frizurát szeretik, csattokkal, fésükkel és hajszalagokkal. Nem csoda, ha az ilyen frizura a legnagyobb dimenzióju kalapot követeli meg. Ez a frizura ismét teret enged a fülbevalónak, mely évekig száműzve volt. A divatművészek azt állítják, hogy a megfelelő fülbevaló megszépíti a női arcot. A modern fülbevaló valóságos montstruózus. Kristályok, gyöngyök és drágakövek csillognak a rózsás női fülekben. Minél nagyobbak, annál kedveltebbek!

Mozsi.

„Sándor Mátyás” — repriz az Urániában. Verne Gyulának, a világszerete ismert és szeretett francia regényírónak történetekben gazdag regényét, amelynek különösen szoros kapcsolata van a magyar közönséggel, vette ismét műsorára az Uránia színház. A kép a magyar szabadságharcot követő korszakban játszódik le, amikor a Habsburg-ház elleni küzdelem már elvesztette minden győzelemre való kilátását. Néhány magyar főúr mégis folytatja a harcot, amely rengeteg viszontagságba és óriási megpróbáltatásokba sodorja őket. Mig végre is térdre kényszerülnek a tulerő előtt, Sándor Mátyás legendás alakja áll ezen küzdelem középpontjában, az önfeláldozó rokonszenves alakjával érez együtt és szenved a néző. A kép négy részben megy az Urániában és az első rész bemutatója szombaton lesz, ami elé rég nem látott érdeklődéssel tekint a közönség.

„Vadászat a dollárkincsek után” — bemutatta az Apolló színház. Az Apolló színház pénteki műsorán volt bemutatója a Harry Piel sorozat egyik legérdekesebb részének, a mikor Harry Piel küzdelme már életre-halálra megy Brown-nal. Grace és Alice, akik mindketten bűntetteket követnek el, Brown szüvegativ erejének rabságában vannak és Harry Pielnek nagy fáradságába és mérhetetlen mennyiségű kalandjába kerül, míg közöttük ezt a viszonyt felfedezi és meg tudja szüntetni. Néhány, az idegekbe markoló jelenete van a képnek, amelyek mind nagy hatással vannak a nézőre. A „Vadászat a dollárkincsek után” valóban egy különös etappot jelent a Harry Piel sorozatban és ez megmagyarázza forró sikerét. A kép szombaton és vasárnap marad még az Apolló műsorán.

A bolgár forradalom. Páris. A bolgár forradalomról érkező hírek nagy nyugtalanságot keltenek mindenfelé. A nyugati hatalmak nagy forradalmi átalakulástól tartanak az egész Balkánon. (Rador.)

HIREK.**Külön kérvény****minden magyar vízumra.**

A bucaresti és cluji (kolozsvári) magyar követségen tegnap közölték az utlevelek láttamozásával megbízott futárokkal, hogy mostantól kezdve mindenki, aki Magyarországra akar utazni, köteles kérvényt benyújtani, amelyben kellően meg kell indokolni az utazás szükségességét, továbbá megjelölni, hogy mely városba és milyen célból utazna. Kereskedők és iparosok utlevelét pedig csupán akkor láttamozza a követség, ha az illető városok kereskedelmi és iparkamarája igazolja az illető foglalkozását és azt, hogy hová és miért utazik? Hogy ennek az intézkedésnek mi az oka, azt senki sem tudja, mert a követségek csak annyi felvilágosítást adtak, hogy ezt az új rendet a budapesti külügyminisztérium utasítására kellett bevezetniük.

— Az új görög király. Konstantin király a lemondása alkalmával kiadott proklamációban az uralkodást fiának, György spártai hercegnek adta át. Az új görög király 1890. július harmadikán született Athén közelében és ez év februárjában esküdt meg Bucurestiben Erzsébet román királyi hercegnővel. Katonai kiképzését Görögországban nyerte, Németországban folytatta és ott fejezte be. — Bucuresti. Erzsébet görög trónörökösnek, aki jelenleg Constanzban üdül, táviratot kapott Athenből, amely közli, hogy férjét Görögország királyává proklamálták. (Rador.)

— Elismerés az aradi pénzügyigazgatóságának. Tegnap Aradra érkezett a bucaresti pénzügyminisztérium illetékügyi osztályának főnöke, Florián Péter és az itteni pénzügyigazgatóság illetékkiszabási osztályát rovincsolta. Az osztályfőnök annyira meg volt elégedve a hivatal munkájával, hogy az aradi rendszerről mintát vett és aszerint fogja az összes erdélyi pénzügyigazgatóságoknál az illetékügyi osztály munkáját szabályozni.

— Felbontott uralkodói eljegyzés. Kopenhága. A dán udvar köréből közlik, hogy Frigyes dán trónörökös és Olga görög hercegnő közös megállapodással felbontották eljegyzésüket.

— Repatriáló iskolaigazgató. Az aradi repatriáló hivatalban az utóbbi napokban ismét többen jelentkeztek és kérték Magyarországra való repatriálásukat. A repatriálók között van Kepes Armin, az aradi női kereskedelmi iskola volt igazgatója, aki Budapestre költözik, Jakabffy Miklós banktisztviselő Budapestre, özv. Resetarics Lajosné földbirtokos neje Miskolcra, Csóti József tisztviselő Szegedre költöznek. Repatriál még dr. Fülöp Géza György borosjenői ügyvéd, Gyovay Pálné és Pellegrini Mária. Ez utóbbi Kőszegre távozik. Ezenkívül még több munkás és vasutas kérte repatriálását.

— Itélet a szabadkai perben. Szabadka. Az itteni összeesküvésű per két vádlottját, dr. Varghát és Sáray-Szabót tizenöt-tizenöt évi fegyházra ítélték, hat vádlottat pedig több évre ítélték, a többieket felmentették.

— Elhunyt szerkesztő. Budapest. Salgó Sándor, az Ujságíró-Egyesület titkára, a Pécsi Napló és a Somogyvármegye napilapok volt szerkesztője ma meghalt.

Aradon letartóztatták egy vonat személyzetét.**(Harminc kiló dinamitot elloptak.)**

Szenzációs letartóztatásokat eszközölt ma délelőtt az aradi sziguranca. Egy tehervonat teljes kísérszemélyzetét tartóztatták le Aradon. A vasutasokat azzal vádolták, hogy a vonat egyik leolmózott vagonját feltörték és abból 30 kilogramm dinamitot elloptak. Ezelőtt 5 nappal Timisoaráról (Temesvárról) Petrozsénybe szállítottak egy tehervonaton 30 kilogramm dinamitot, amelyet a petrozsényi bányákban robbantásra akartak felhasználni. A vonat kísérő személyzetét szigorúan figyelmeztették arra, hogy erősen őrizze a leolmózott dinamitot szállító vaggont. A vonat vezetője Piskin az állomásfőnöknek azt jelentette, hogy utközben a vaggont feltörték és abból a dinamitot ellopták. A timisoarai és piskii rendőrségek és sziguranca

— Két öngyilkossági kísérlet. A tegnap esti órákban két nő akart megválni az élettől reménytelen szerelem miatt. Este hét óra tájban jelentették a rendőrségnek, hogy Szabó Gizella, a Diana-fürdő alkalmazottja öngyilkossági szándékból marólugot ivott és eszméletét veszítette. Szabó Gizellát beszállították a kórházba. Egy óra múlva az egyik hajó-utcai éjjeli mlatóhelyről jelentették, hogy Alexandria Julia alkalmazott nő hasonló körülmények között akart eltávozni az árnyékvilágból. Az öngyilkosság neki sem sikerült és őt is beszállították a kórházba, ahol kezelés alá vették. A nyomozás megállapította, hogy mind két esetben reménytelen szerelem volt az öngyilkossági kísérlet oka.

— Lefoglalták a „Hamburgi menyasszony” kottáit. Az aradi hatóságok a napokban lefoglalták a „Hamburgi menyasszony” című operett Aradon található kottáit. A lefoglalásra elsősorban az adott okot, hogy a zenemű egyik versében irredenta tendenciát látnak. Azonkívül egy miniszteri rendelet kimondja, hogy Magyarországból sajtótermékeket további intézkedésig behozni nem szabad. A zenemű a rendelet életbe léptetése óta került tiltott uton Romániába. Moravetz Testvérek timisoarai könyvkereskedő cég ellen, a mely a zeneműt Erdélyben terjesztette, megindult az eljárás.

— Petőfi-ünnepségek Franciaországban és Amerikában. Budapest. A Petőfi-Társaság értesítést kapott, hogy a francia irodalmi körök nagyszabású Petőfi-ünnepséget rendeznek a jövő év elején Párisban, hogy azzal ünnepeljék a halhatatlan emlékü magyar költő születésének századik évfordulóját. Az amerikai magyarság kezdeményezésére Amerikában is meg fogják ünnepelni a Petőfi centennáriumot.

— Halálos végű kártyázás. Budapest. Az egyik egri szállodában véres kimenetelű kártyapartit játszottak ma. Kováts-Csikó István földbirtokos kártyázás közben összeszólközött régi haragosával, Szerdahelyi László századossal. Az összeszólközést dulakodás követte és közben a százados kirántotta a kardját. Kováts elővette a revolverét és agyonlőtte a századost.

rancák széleskörű nyomozást indítottak a tettesek kézrekerítésére. azonban a legbelsőbb nyomozásnak sem sikerült a titokzatos dinamitlopásra világosságot deríteni. Később különféle bizonyítékok alapján az a gyanu merült fel, hogy a tehervonat személyzete vagy tudott a lopásról vagy pedig ő követte el azt. Az aradi sziguranca szintén nyomozott ez ügyben és kiderítette, hogy a vonat kísérő személyzete kivétel nélkül aradi emberekből áll. Calinc Stefan sziguranca-komisár nyomozása alapján ma délelőtt sikerült letartóztatni a tehervonat teljes kísérszemélyzetét. A sziguranca most folyik a letartóztatottak kihallgatása, a mely előreláthatólag szenzációs eredménnyel fog végződni.

— A villamos vasut áldozata. Hirt ádtunk arról a szerencsétlenségről, amelynek Arató András lippai kereskedelmi ügynök volt az áldozata. Arató, aki szombaton a robogó villamosról leesett, oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy kedd éjjel 57 éves korában meghalt. Arató nyugalmazott járásbírói főtiszt volt és tragédiája Lippa egész környékén nagy részvétet keltett. Tegnap temették a lippai közpórházból nagy közönség részvételével. Felesége, fia, rokonsága és számos jóbarátja gyászolja.

felebbezésre megérkezett válasz követeztében felszólítja az érdekelteket, hogy nyolc napon belül jelentkezzenek értekezések lefizetése és elszámolása céljából, mert különben megbírságolja őket.

— Korcsmák osztályozása. Az aradi pénzügyigazgatóságon egy a napokban érkezett miniszteri rendelet alapján ma újra osztályozták az aradi éttermeket, korcsmákat és kávéházakat. A legtöbb helyiséget meghagyták eddigi osztályozásában és csak azok osztályozását vizsgálták felül, amelyeknek tulajdonosai magasabb vagy alacsonyabb osztályozás megállapítását kérték. A következő új helyiségeket osztályozták újra: Szabó Lajos vendéglőjét a Strada R. Veliciu 11. szám alatt II., Gyermek Milán vendéglőjét a Strada Coasei (Kasza-utca) 10. szám alatt II., Schupkegel Adám korcsmáját a Strada Capitan Ignat (Kapa-utca) 33. szám alatt II., Porczán Jánosnak a Bulevardul Regele Ferdinand 17. szám alatt levő vendéglőjét II., Csepreghy Andrásnak a Strada Coasei (Kasza-utca) 14. szám alatt levő vendéglőjét II., Kádár Ferencnek a Strada Consistorului (Batthyány-utca) 33. szám alatt levő éttermét I. és a Str. Bratianu (Weitzer János-utcában) levő korcsmáját II., özv. Bartalus Lászlóné a Str. Marásesti (Kossuth-utca) 11. szám alatt levő vendéglőjét II. és Erzberger Albertnek a Str. Alexandru Gavra 6. szám alatt levő vendéglőjét a II. osztályba sorolták be. Az I. osztályba sorolt helyiségek éjjel 1 óráig, megfelelő díj lefizetése ellenében reggelig, a II. osztályiak éjjel és a harmad. osztályiak este 10 óráig tarthatnak nyitva. A többi fel nem sorolt helyiségek osztályozása megmaradt a régi.

— A Bethlen-kollegium jubileuma. A nagyenyedi Bethlen-kollegium alapításának és fennállásának háromszázadik évét október hó 8-án és 9-én fényes keretek között ünnepli meg. Az ünnepély első napján, vasárnap délelőtt istentisztelet lesz. Utána az ünnepi közgyűlést tartják meg, amelyen dr. Garda Kálmán és Gáspár János mondanak beszédet, majd az emléktáblát leplezik le és a nagyenyedi hölgyek zászlaját adja át özv. báró Bánffy Kazimírné. Vasárnap délután a kollegium sporttelepén tornaünnepélyt rendeznek, este 8 órakor pedig a templomban hangversenyt tartanak, amelyen kitűnő művészek és művésznők működnek közre. Október hó 9-én a volt diákok találkozója és az írók, művészek irodalmi matinéja lesz.

— Menetrend változás az Arad-Hegyaljai Villamos Vasuton. Az Arad-Hegyaljai Villamos Vasút személyvonatai október 1-től kezdődőleg a következőképpen fognak indulni: Aradról 5 ó. 30 p.-kor, 8 ó. 20 p.-kor, 11 ó. 30 p.-kor, 14 ó. 30 p.-kor és 17 ó. 40 p.-kor. Pancotáról: 5 ó. 20 p.-kor, 8 ó. 15 p.-kor, 11 ó. 25 p.-kor, 14 ó. 23 p.-kor és 17 ó. 33 p.-kor. Radnáról 5 ó. 40 p.-kor, 8 ó. 35 p.-kor, 11 ó. 45 p.-kor, 14 ó. 45 p.-kor és 17 ó. 50 p.-kor.

— AMTE. országos nagy kerékpár-versenye október 1-én, vasárnap délután fél 3 órakor a vári fasorban lesz megtartva. Igen érdekesnek ígérkezik, mivel az első alkalom, hogy Timisoara és a többi vidéki versenyzők is indulnak.

— **Legett butorgyár.** Braila. Az itteni Titania butorgyárban nagy tűz ütött ki, amely elpusztítással fenyegette az áruraktárakat is. A szomszéd városok tűzoltósága a helyszínen van, de az óriási tüzet eddig még nem sikerült lokalizálni. A kár óriási. (Rador.)

— **Mikor a becsületes megtaláló 100.000 millió márkát jutalmat kap.** Berlin. Nemrégiben Berlin-West egy szállodájában ellopták egy diploma-özvegyének egész készpénzét és összes ékszereit egymilliárd márká értékben. Az ékszerek között volt egy aranykarkötő, melyet a diplomata özvegye annakidején a zanzibári szultántól kapott ajándékba s amelynek aranytartalma megközelíti a két fontot, azonkívül egy több ezer esztendőes porcellángyöngyből készült lánc. A becsületes megtaláló jutalma az egész érték 10%-a, körülbelül 100.000 millió márká.

— **Exportálható a hagyma.** Ma délelőtt értesítés érkezett a város közvéleményre hivatalához, hogy az idén a múlt évvel szemben igen bő hagymatermés mutatkozik. A belügyminisztérium a tultermésre való tekintettel 1500 waggon hagyma exportálását engedélyezte. Akik a hagyma exportálásához kérték a szükséges engedélyt, azoknak a belügyminisztériumhoz, amely kifizetésbe helyezte, hogy az elsőrendű hagyma kilóját hat leire, a másodrendűt öt leire maximálja, hogy ezzel megakadályozza az export következtében beállható drágulást.

— **Alba Nevis Newyorkban.** Budapest Alba Nevis, az ismert nevű magyar író Newyorkban művészestélyt rendezett előkelő közönség előtt. Az estély Adrienne Ischamp washington-news studiojában zajlott le. Az estélyen kiváló amerikai művészek is közreműködtek. Alba Nevis az estély tiszta jövedelmét a Magyarországi Újságírók Egyesületének adományozta.

— **Haladás előadása fél hatkor a Kulturpalota nagytermében.** Műsoron Csányi Mátás karmester művészi kvartettje.

— **A perzsaszőnyeg tanfolyam megkezdődött a megyeházán.** A kurzus október 15-ig tart. Beiratkozni állandóan lehet.

— **Átutalásokat jutányosabban és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)**

— **Erkölcösök táncok.** Párisban a minap ültek össze Európa táncmesterei és megállapodtak, hogy a következő táncszézonban milyen új kreációkkal örvendeztetik meg az újdonságokra éhes közönséget. Az új táncok között legérdekesebb a „Pasetto”, amely a spanyol keringőnek egy fajtája. Igen korrekt táncnak mondják az „Onduladad” nevűt, amely állítólag szerényen ringó tánc és nagy népszerűséget jósolnak az álombostonnak is. A „Girondella” a lassu valcer és tangó szerencsés kombinációja, a másik újdonság a „Zidzas” görög modoru tangótánc és hír szerint nagyon kedves lesz az új foxtrott, amelynek „Gyda” a neve. A táncmesterek kongresszusán több felszólalás hangzott el abban az irányban, hogy a modern táncokat lehetőleg erkölcsössé tegyék és ezért a ringó és csuszó mozdulatokat kiküszöböljék.

Vád alá helyezik az emigránsokat.

(A magyar kormány az antant-bizottságok visszahívását kérte.)

BUDAPEST. A Budapesti Hírlap közli, hogy az ügyészség nyomozást indított, hogy az interparlamentaris unio bécsi összejövetelel osztozott és Magyarországot gyalázó memorandum szerzőségében nem bündsek-e Lovász Márton, Hatvany Lajos, Szende Pál, Jászai Oszkár, Kunfi Zsigmond, Hock János és több más emigráns. Ha a nyomozás bizonyítaná, hogy ezek közül valaki gyalázó cikket írt a magyar állam és társadalmi rendje ellen, az állam és társadalmi rendjének hatályosabb védelméről szóló törvény alapján vádiratot fognak készíteni ellenük és távollétükben is lefolytatják a tárgyalást. A tárgyaláson Hétkezni fognak és az esetleg bünygi zár alá helyezett vagyonukat el is kobozzák.

LEGUJABB.

Horthy szemleuton.

BUDAPEST. Horthy Miklós Kormányzó szemleutjában ma Mezőkövesdre érkezett, ahol a hagyományos népviseletű lakosság nagy lelkesedéssel fogadta. Innen Miskolcra folytatta tovább utját a kormányzó, ahol szemlést tartott a csapatok felett.

Bethlen a magyar-német kapcsolatáról.

Bethlen

BUDAPEST. A magyar kormány jegyzékben kérte a szövetségeseket, hogy az antant katonai ellenőrző bizottságokat hívják vissza Magyarországból, mert azoknak eltartása a leromlott magyar valutával a magyar államnak horribilis pénzébe kerül. A visszahívás iránti kérelmet azzal is indokolja a magyar kormány, hogy a békeszerződés katonai rendelkezésének már eleget tett. Tegnap este érkezett meg a jegyzékre a nagyköveti tanács válasza, amelyben azt közli a magyar Kormányval, hogy október tizenötödikén teljesen feloszlik az antant katonai ellenőrző bizottsága és csupán csak a követségekhez beosztott katonai attasék maradnak Magyarországon.

látszik, hogy a görögök a tráciai mohamedánokat teljesen kiakarják irtani.

Az infláció.

(Honnan származik a kifejezés?)

A háború után egész sor új fogalom és velük együtt új műszó gyökerezett meg a társadalmi, politikai és gazdasági élet terén. A politikusok beszédei, valamint a lapok cikkei hemzsegnék a *meritális* és az *orientálás* szavakból, amelyekkel népszerűség dolgában erősen versenyez a *valuta* és a *deviza*, meg az *infláció*. Ezeket emlegetik szüntelenül mindazokban az államokban, ahol romlik a valuta. Hogy hogyan került bele az infláció kifejezés a gazdasági életbe, arról érdekes reminiscenciát közöl Schaefer Károly dr. német közgazdasági író „Klasszikus valuta-stabilitizálások” című munkájában. Elmondja, hogy az *infláció*, vagyis a *felduzzasztás* fogalma amerikai eredetű és eredetileg a „watered Stock” (vizzel felelesztett tőke) kifejezést használták a megjelölésére. Keletkezése egy Drew Dániel nevű mahakereskedő nevéhez fűződik, aki körülbelül száz esztendővel ezelőtt élt és aki, miközben szarvasmarhát a newyorki vásárra hajította, ravasz tervet eszelt ki azoknak jobb áron való értékesítésére. Ebből a célból sózott takarmánnyal etette meg a marhákat, azután megitta őket. Az állatok természetesen reugeteg vizet ittak a sós takarmány után és sulyban annyira meggyarapodtak, hogy jóval többet kapott értük darabonként. Ez az üzleti fogás — amelyet mellesleg mondva a háború alatt egyes hadserőszállítók nálunk is alkalmaztak — csakhamar népszerű lett Amerikában és az ilyen mesterségesen felpuffasztott jószágot „watered Stock”-nak nevezték el. A stock angol szó azonban nemcsak jószágállományt, ha-

nem tőkét is jelent és így a felduzzasztást átvitt értelemben nemcsak a jószágra, hanem a pénzre is alkalmazták. Így lett felduzzasztás, vagyis infláció elfogadott kifejezés a közgazdaság terén és minden olyan tranzakciót, amelyvel új értékpapirokat vagy bankjegyeket hoznak a piacra, anélkül, hogy magának az alaptőkének az értéke növekednék, *felvezetésnek*, *felhigitásnak*, *felduzzasztásnak*, vagyis „*Infláció*”-nak neveznek.

Felrobbant erőd.

(Százhatvan halott, hatszáz sebesült.)

Spezia. Tegnap éjjel óriási vihar dühöngött. A villám belecsapott falconieri erőd löporraktárába. A robbanás tiz-tizenhat kilométernyi körletben a községeket elpusztította. Az első jelentések több száz halotról és sebesültről beszéltek. A legtöbbjük munkás, akik a speziai arzenálban és egyéb gyárakban dolgoztak. A nagyki-terjedésű Fiat-gyárat, amely az erőd mellett volt, a robbanás elsöpörte a föld színéről. Az újabb jelentések mind nagyobb arányúnak tüntetik fel a szerencsétlenséget.

RÓMA. A speziai robbanásnak eddig 160 halottja és 600 sebesültje van. A robbanás következtében Terencio és Portuosla községekben egész hársorok eltűntek. Még nem tudták megállapítani, hogy a felrobbant löszerraktárt villámcsapás vagy rövidzárlat gyújtotta-e fel?

Sport.

Magyar vívók győzeime Olaszországban. Budapest. Az elmúlt héten az olasz vívószövetség Bellagióban, a Como tó partján, tőr-, kard- és párbajtőrívóversenyt rendezett olasz vívók részére, utána pedig vivó akadémiát rendezett, amelyen több kiváló magyar versenyző is szép sikerrel szerepelt. Tihanyi László fényes győzelmet aratott Redellő, az 56 éves olasz mesterrel szemben. Santelli György Bertirettivel vívott szenzációs asaut. Dr. Kovács Andor Visconti mestert győzte le nagy fölényvel. Dr. Pesta Sándor kardvívóbajnok törvívásban győzött nagyszerű eredményel Celembeitti mesterrel szemben. Utána dr. Kovács Andor Benelli kardmesterbajnokkal vívott fenomenális kardasaut. Az olaszok lelkesen tüntettek a magyar győzők mellett és valóságos hullott a magyarok részére a sok aranyérem. A magyarok tiszteletére az akadémia után nagy tüzijátékot és bált rendeztek. A lapok tömjénező kritikával írnak a magyar mesterekről.

Szerkesztői üzenet.

R. E. Arad. Versekét csak a leg-ritkább esetben közlünk. Az ön verse szerkezetben igen gyenge, még nem üti meg a közölhetőség mértékét.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Csapat: Dr. Román Mager.

Kemal Konstantinápoly ellen vonul.

(Anglia ellenáll. — Az oroszok álláspontja. A görögök is készülődnek. — Elkerülhetetlen a háború. — A szultán lemondott. —

LONDON. Lloyd George minisztertanácsot hívott egybe, amelyen a katonai szakértők ismertették a kisázsiai helyzetet. Beérkezett hírek szerint a törökök erős csapatokat vonnak össze a semleges zóna környékén és nagy erővel menetelnek Konstantinápoly felé. Arra a felvetett kérdésre, hogy védhető-e Konstantinápoly az ottlevő angol csapatok által Kemal támadása esetén, az az álláspont kristályosodott ki, hogy nem kell kiüriteni Konstantinápolyt. A szövetségeseknek Gallipolira és Csanakra kell támaszkodniuk és onnan megvédeniük a tengersizorokat: Konstantinápolyból ma délután érkező hírek szerint Kemal csapatai a semleges zóna határán és Csanak környékén erős oszlopokat vonultatnak fel. Nyilvánvaló szándékuk az, hogy a táboraikban levő angol csapatokat elvágják egymástól. Az angol főparancsnokság sietve megerősítette csanaki csapatait, hogy ezzel megelőzze a törökök hadmozdulatait. A kisázsiai helyzet egyébként Angliára nézve rosszabbodott. Az érkező hírek lesújtó hatást gyakorolnak Londonban. Komplikálja a helyzetet, hogy a konstantinápolyi angol parancsnokság sincsen tisztában a helyzettel és zavaros híreket küld a kemalisták mozdulatairól. De Kemal politikai szándékáról sem tudnak a konstantinápolyi antant képviselők megbízható információkat adni. Az egyik hír szerint Kemal háborút akar a szövetségesekkel szemben is, a másik jelentés szerint pedig az a szándék, hogy a keleti konferencián meg fog jelenni és még engedmények árán is meg akar egyezni.

PÁRIS. A mai minisztertanács foglalkozott a kisázsiai helyzettel. A minisztertanács hivatalos kommunikéban állapítja meg, hogy a görögországi események nem változtathatják meg a szövetségesek közötti megállapodást. A külügyi miniszteriumban úgy informálták a hírlapírókat, hogy a Kemal szándékairól szóló hírek megbízhatatlannak. Politikai körökben gyanaksznak Angliára, hogy a görög forradalom segítségével puccszerű beavatkozásra készül a törökök és a szövetségesek ellen.

LONDON. A Havas táviratiügynökség jelenti, hogy Karakan orosz külügyi népbiztosnak az angol külügyminiszteriumhoz érkezett jegyzéke szerint azt követeli az orosz szovjet, hogy a törökök lakta országok, a tengersizorok és Konstantinápoly felett állítsák helyre a török szuverenitást. A nyugati hatalmak, de főleg Nagy-

britania, vonakodnak a jelenleg nem török kézben levő területeket és szorosokat visszaadni, szintén a tengersizorok szabadságának megóvása miatt, valójában pedig azért, mert a tengersizorok feletti ellenőrzést maguknak akarják megtartani. A tengersizorok szabadsága pedig úgy Oroszországra, mint Georgiára és Ukrajnára nézve rendkívül fontos. Oroszország a jegyzékében tiltakozik az ellen, hogy akár a saját, akár a szomszédai jogai beleavatkozzanak. A jegyzék hangsúlyozza, hogy az 1916. évi angol-orosz szerződés Oroszországot arra a reményre jogosítja, hogy a szorosokhoz fűződő érdekeit nem hagyják figyelmen kívül. A szovjet nézete szerint bizonyos országoknak az a fáradozása, hogy a kelet válságának elintézését az érdekelt nemzetek nélkül csinálják meg, ez pedig új háború veszélyét idézheti fel. A szovjet megismétli azt a kijelentését, hogy a tengersizorok ügyében olyan konferencia döntését nem fogadhatja el, amelyen érdekeit figyelmen kívül hagyják. Azt javasolja végezetül, hogy olyan konferenciára gyűljenek össze, amelyen az összes érdekelt államok képviselői részt vennének.

LONDON. A görög hadvezetőség október huszonötödikére újabb nagy katonai behívásokat rendelt el. Konstantinápolyi jelentés szerint Kemal a nyugati semleges zóna határán jelentékeny haderőt vont össze. Izmid vidékén körülbelül nyolc hadosztályt, a front nyugati részén tizenegyet vontak össze, míg hat hadosztály tartalékban maradt Szmirnában.

PÁRIS. A Matin jelenti Washingtonból, hogy tizenkét amerikai torpedórombolóhajó ma hivatalosan parancsot kapott, hogy azonnal induljon Konstantinápolyba. Az amerikai flotta megerősítését Bristol admirális kérte.

LONDON. Egy újabb gyalogzászlóalj és az angol légi haderő ezer embere ma megérkezett Konstantinápolyba.

PÁRIS. A Wolff táviratiügynökség jelenti konstantinápolyi jelentések alapján, hogy jól értesült körökben úgy tudják, hogy a szultán Abdul Medzsid trónörökös javára lemondott Törökország trónjáról.

SZMIRNA. Egy olasz lap tudósítónak Kemal pasa kijelentette, hogy egy hatalom sem képes arra, hogy a törökök előnyomulását tartóztassa. Konstantinápolyban meg lehetnek győződve arról, hogy a törökök a Dardanellák szabadságát legalább is annyira megvédik,

mint egyik-másik külső hatalom. A tudósító ehhez a beszélgetéshez még hozzáfűzi, hogy nyolcvanezer főnyi tökéletesen felszerelt hadsereg vonul Konstantinápoly ellen.

LONDON. A Daily Telegraph közli, hogy a Konstantinápolyban tartózkodó antantisztek értesülése szerint a kemalisták végcélja a Konstantinápolyba való bevonulás. A szmirnai tüzvéznél az angol érdekeltségek nyolc millió dollár, az amerikai érdekeltségek ugyanennyi kárt szenvedtek, míg a francia érdekeltségek kára lényegesen kevesebb.

LONDON. Kormánykörökben már elkészültek arra, hogy Kemal kedvezőtlen választ fog adni. Minden jel arra vall, hogy Kemal Tráciát és Konstantinápolyt erőszakosan is megszállja nem törődve sem miféle konferenciával. Számolnak azzal is, hogy nem törődve az úgy nevezett semleges zónával sem, Kemal meg fogja szállni az ázsiai

tengerpartot is. Változatlan továbbra is az a felfogás, hogy Kemal utóbbi szándékának végrehajtása esetén Angliának feygyveresen kell fellépnie. Londonban most arra törekednek, hogy minél nagyobb görög erők menjenek Tráciába. A keleti válság tetőpontja a görög és török csapatok elkerülhetetlen tráciai összeütközése lesz. A Chicago Tribune jelenti, hogy Hamid bég Kemal megbízottja közölte ma, hogy Csanak egy részét a kemalisták megszállották. Az angoloknak eleinte az volt a szándékuk, hogy lőnek a Csanakba bevonuló török csapatokra, de később azzal a megokolással, hogy a törököknek nincsen offenzív szándékuk, nem akadályozták meg a Csanakba való bevonulásukat.

ANGORA. A Havas ügynökség jelenti: Hivatalosan közlik, hogy Keutsen szigetét és a kisázsiai part közelében levő kis szigeteket a török csapatok megszállották.

0.00.750, osztrák lebélyezett korona 0.00.875.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zürichben ma a német márka, a hollandi forint, a dollár és a francia frank mutatott felfelé haladó irányzatot. Már a tegnapi zárhatáron látszott, hogy a német márka három napig tartó fokozatos értékcsökkenése megállott és ma már 2 és fél ponttal magasabban zárult a tegnapi 31-es nyitóárfolyománál. A dollár a hétfői 534.75-ös ára után csekély mértékben, de mindennap emelkedett, ma már 536.50 árfolyammal zárult. A budapesti Devizaközpont meglehetősen barátságosan kezeli a lejt, ma ismét indokolhatatlanul lenyomta a lei árát 25 fillérrel, holott a magánforgalomban a devizaközpont jegyzésénél 3-4 koronával többet adnak az effektív leiért. A bécsi tőzsdén kis mértékben bár, de az összes értékek estek.

Aradi valutaárak (szept. 29.) Dollár 160, márka 12, szokol 505, dinár 1.80, francia frank 12.75, magyar korona 7. Kifizetések: Budapest 15, Bécs 500, Berlin 11, Prága 515.

Bucuresti kurzusok (szept. 29.) Dollár 160, márka 11, frank 12.70, dinár 1.80, szokol 5.—, magyar korona 7.

Zürichi nyitás (szept. 29.) Berlin 0.32, Newyork 536, London 2355, Páris 4057, Budapest 0.21, Zágráb 185, Varsó 0.06, Bécs 0.00750, osztrák lebélyezett 0.00.875.

Zürichi zárhatár (szept. 29.) Berlin 0.33.50, Newyork 536.50, London 23.55, Páris 40.65, Budapest 0.21, Zágráb 180, Varsó 0.06, Bécs

0.00.750, osztrák lebélyezett korona 0.00.875.

Budapesti devizaközpont jegyzései (szept. 29.) Napoleon 9400, dinár 31.20—32.80, Amszterdam 970—995, Bucuresti 15—16, London 11.125—11.425, Berlin 1.70—1.90, Róma 105—110, Páris 190—195, Prága 78—82, Zürich 470—485, Bécs 310—320, Zágráb 7.80—8.20, Newyork 2500—2575, Varsó 31—32

Budapesti értéktőzsde nyitás (szept. 29.) Magyar hitel 8200, Salgó 68000—70500, Rima 14700—18500, Déli vasut 9000, Államvasut 42—43000, Atlantika 5700, Ganz 690000, Kőszén 123000, Szlavónia 4300, Földhitel 7200, Kereskedelmi hitel 1100, Angol-magyar 700, Leszámítoló 2200, Izzó 40000, Fegyver 38000, Schlick 7200, Láng 4000, Urikány 64750, Baróti 13450, Lipták 3150, Cukor 30000.

Budapesti értéktőzsde zárhatár (szept. 29.) Magyar hitel 9200, Osztrák hitel 1200, Salgó 74600, Rima 15850, Déli vasut 9250, Államvasut 46000, Kohó 50500, Atlantika 6150, Ganz 680000, Kőszén 139000, Papir 6000, Nasic 70000, Szlavónia 4300, Országos fa 3000, Földhitel 7000, Viktória 54500, Angol magyar 700, Leszámítoló 2150, Kereskedelmi hitel 1000, Beocsini 51500, Urikány 67000, Fegyver 43000, Láng 46000, Lipták 3450, Schlick 7500, Baróti 13000, Brassói 6250, Izzó 3400, Cukor 50000, Olaj 14400.

Bécsi hivatalos jegyzés. Szeptember 29. Prága 2290, Zágráb 249.50, Budapest 30.25, Varsó 8.60, Milano 3140, London 327.400, Newyork 74560, Páris 5640, Zürich 13900, Berlin 47.50, Amsterdam 28925.

TUNGSRAM
A LEGTARTÓSABB ÉGŐ
A LEGGAZDASÁGOSABB
TÖKÉLETES VILÁGÍTÁS!

Kereskedők figyelmébe!

Cellulose tekercsesomagoló papír szükségletét legolcsóbban beszerezheti a gyári lerakatban:

Weiss Dávid Utódai

KÜNSTLER ANDOR és DEZSŐ cégnél,
Str. Marasesti (Kossuth-u.) :: Telefon 86.

Utlevelekre vizumot 55.— Leiért legfontosabban leggyorsabban a „Kelet” hírlapiroda szerez

Zseb-Fali-Wecker-**ÓRAK** Tört. aranyat legmagasabb napi áron veszünk.

Ékszerek, dísz tárgyak legizélesebbek, legolcsóbbak

Graffert J. és Fiánál
ARAD. 4202

Piszossoló
Prágai Magyar Hirlapot!

Prágai Magyar Hirlapban!

Prágai Magyar Hirlapot!

Mindenemlék megköszönök egyenesen a Prágai Magyar Hirlap kiadóhivatalához Prága 1. Ha Purstyna 6. kildendőik.

Keresünk azonnali belépésre es-horvátulparvasutakhoz **vizsgázott mozdonyvezetőt.**

Seidner Bernát és Fia
Arad, Str. Bucur (Eötvös-utca) 13.

FIGYELEM!

Egy, a többitől eltérő, új módszert készítetttem, melynek alapján könnyen, praktikusán és a legrövidebb idő alatt elsajátítja bárki a román, francia, német vagy angol nyelvet, anélkül, hogy a nyelvtant könyvből tanulna, miután a nyelvtani szabályokat a tanuló észrevétlenül elsajátítja rendszeres társalgás útján. **JEAN GOLDBERG** német nyelv tanár, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. sz., H. em. 4681

A legszebb és legolcsóbb **nyomtatványokat** AZ **ARADI KÖZLÖNY** könyvnyomdája készíti.

Apró hirdetések.

Miniváló az apróhirdetésekről:
Az apróhirdetések díját szavak szerint számított.
Minden szó hirdetési ára 1 leu.
Vastagabb betűvel 2 leu.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni
A legkisebb hirdetés ára 10 szögig 10 leu.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

- TISZTESSÉGES** leány szobaleánynak felvétetik Pollák Vilmosnál Str. Moise Nicoara (Petőfi-utca) H. 12436
- SZAKÁCSNÓ** jó bizonyítványokkal ajánlkozik. Cim Wallinger hirdetőjében. 12436
- PERFECT** szakácsnő és szobaleány azonnali felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4624
- IRODAI MUNKAERŐ** nő, vagy leány keresetik Santana (Szentanna) jegyzőségnél. 4128
- SZAKÁCSNÓ** magas fizetéssel, vagy jó fősz mindenek fiatal párhoz azonnali belépésre keresetik. Cim Kelet hírlapiroda. 12656
- PERFEKT** szakácsnő 2 tagú családnak jó fizetéssel felvétetik. Árdoklódni Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-utca) 29. Fischer Kálmán-palota. 4680
- MODERN** mappernyők készítését, valamint más munkát olcsón vállalkoz. Cim a kiadóhivatalban. 13725
- ÖGYES** szakácsnő keresetik. Bulev. Carol 33. Luther templom mögött. 4696
- BOLTISZOLGÁ** azonnali belépésre keresetik Linoleum (Bulev. Regina Maria (Andrássy-utca) 22. 4688

BIZTOSÍTÓ ÜZLETSZERZŐ 2000 Lei fixummal, stb. felvétetnek. Ajánlatokat a kiadóba „Szakmabeli” jellegre kéretnek. 12556

Vétel és eladás.

- GYERMEKKOCSI** jókarban levő, fehér, emailrozott eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 12436
- PIPERE SZAPPANOK** nagy választékban legolcsóbban a Janka gyógyszerárban Bulev. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) szerezhető be. 4627
- MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK** képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsa, szmirna, argamant-szőnyegekért, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiségért Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Orttay-palota. 11911
- MŰTÁRGYAKAT**, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, dísz tárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dus bevásárlási forrása. 11691
- ÚJ BUTORHITEL!** Minden hitelképes egyes bevezerehet ebédli háló nappali szalon, egyes fa- és vasbutorokat, iróasztal és konyhaberendezéseket, divány és matraccokat stb. Fizet hetenként Lei 1000 után Lei 6. CAROL GARAI magazin de mobile Calea Banatului (Aeztulos Sándor-utca) 5. 12031
- ELITE, STAR, JUNO** stb. őszi divatlapok Kerpelnél. Vidékre is pontos küldés. Ugyanott 20.000 kötet könyv olcsó kiadására. 12701
- RONGY** géptisztításhoz megvételre keresetik. Cim a kiadóhivatalban. 5482
- SZÜLÉSZETI ORLOKRA** szolgáló komplett új ORVOSI MŰSZER jutányos áron kapható: Hajós Árpád gyógyszerárban. 4569
- VEZÜNK** félszék és akós hordókat, újat és használtat „Flora” líkőrgyár Str. Mejiann (Forray-utca) 1. sz. 4581

ZONGORA rövid, keresztthuros, keveset használt ruhák és női kosztümök eladók. Cim a kiadóhivatalban. 4596

TIZENÖT köbméter vékony ófátörzs kitermelve eladó. Bővebbet Policsek fővadász Zeldis, u. p. Gurahont. 4593

ELADÓ egy 16 HP. teherautó 2 hengeres „Sasa” motorral. Farkas Gyula, Ternova. 4603

Ingatlan.

SIRIA (Világoson) 8000 tőke szőlő kolnával, amely áll két szobából és 100 HL bornak való pincéből 21 HL hordóval eladó. Pláv Demeter rőfőskereskedő Siria (Világos). 4628

Ellátás.

TELJES ellátást kaphat két fiatalember. Cim Wallinger hirdetőjében. 12436

Különléle.

- EZERJÓFÚ** gyomorelír, páratlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvtottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szertár Aradon. 10831
- Ha nem akar hirdetésével a kiadóhivatalba fáradni úgy feladhatja a következő helyeken:
WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételirodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca.)
„KELET” hírlapfelvétel és hirdetésfelvételiroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.
HAÁSZ ügyvédsége Strada Romanului (Zelny-utca) 6.
MANDL Bulevardul Regele Ferdinand I (Boros Béni-tér) 15. szám alatt papírüzlet.
SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribunalu Axente (Damjanich-utca) 14.
IB. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 12.
„VICTORIA” általános kereskedelmi iroda Piata Avram Iancu (Szabad-ság-tér) 16.

Szénát, szalmát, zabot minden mennyiségben vesz. **Lencsét és burgonyát** elad waggontételekben **„DOINA”** Str. Barilla (Rákóczy-utca) 5. 4619

Ingyen nem, de melyek lezártított áron bérmentve az alant felsoroltak közül bármelyiket postán kapja, ha ajánlott levélben rendel és mellékel (előfizetéssel a posta nem vesz fel csomagot)

30.— Lei:
1 kötöt selyem nyakendő, 1 vagy 2 db zsebkendő, 1 pár férfi ruknak patent tartóval, 1 gummi nadrágtartó, 1 pár finom női harisnyát, legújabb Gillette-rendszerű úborozót közzöru-készlettel és 8 késsel, 1 legújabb tyukcsen- és keménybőr-gyalut 6 késsel, 10 elsőrendű borotva pengét, 2 db művészi faliképet üveg alatt, 1 bontófésűt, 1 legfinomabb manikűr olló, 1 legfinomabb öngyújtót, 1 zsebként, 1 kékkelit.

Még a kéklet test:
1 legfinomabb szarvakkal készült, vagy 1 kék ventillátorkészlet 40.— Lei.
Elsőrendű zsebk- vagy karkéti órák jótársa 30.— Lei.
Új új Arany- és vasoták nélküli, soha el nem romolható „Nepoll” ajtó- vagy kapucsesztyél 30.— Lei.
Legjobb gyártmánya szájharmonikák 15, 20, 25, 30 Leig.
Emin és nagyság megirandó. Portóéat tételeként 5 Lei kildendő. — Árjegysék kívánatra 2 Lei.

Cim: **L. SZEMERE** Wien, VI., Windmühl-Gasse 30.
Rendelésnél kértköszön az „Aradi Közlöny”-re.

UTLEVELEK
ÉS ISKOLAKÖNYVEK
GYORS ES CSINOS
BEKÖTESET
OLCSÓN
VALLALIA

ÁZ
ARADI KÖZLÖNY
KÖNYVKÖTESZETE.

Nikkelezéseket, bádogos munkákat, ugyszintén vízvezetékét újat és javításokat legjutányosabban vállal **Kohn József, Arad,** Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 32.
Sohasem hirdet hiába az „Aradi Közlöny”-ben

Előzetes az Aradi Közlöny Műhelye részben, kiadóhivatalban Aradi Hírlap, Vállalkoz.